

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
16 päivänä joulukuuta 1981 *

Asiassa 244/80,

jonka pretura di Bra on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa

Pasquale Foglia, Santa Vittoria d'Alba,

vastaan

Mariella Novello, Magliano Alfieri,

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 177 ja 95 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti J. Mertens de Wilmars, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, A. Touffait ja O. Due sekä tuomarit P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans ja U. Everling,

julkisasiamies: Sir Gordon Slynn,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Pretura di Bra on 18.10.1980 tekemällään ja yhteisöjen tuomioistuimeen 5.11.1980 saapuneella päätöksellä esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla viisi ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen 177 ja 95 artiklan tulkinnasta.
- 2 Tämä päätös on tehty sellaisen riita-asian yhteydessä, jota on käsitelty preturassa ja joka on jo aiemmin antanut aiheita erinäisiin perustamissopimuksen 92 ja 95 artiklaa koskeviin ennakkoratkaisukysymyksiin, jotka ovat olleet 11.3.1980 annetun yhteisöjen tuomioistuimen tuomion (asia 104/79, Foglia v. Novello, Kok. 1980, s. 745) kohteena.
- 3 On muistettava, että pääasia koskee toimituskuluja, jotka ovat aiheutuneet kantajana olevalle Foglialle, Santa Vittorio d'Albaan, Cuneon maakuntaan, Piémontiin, Italiaan sijoittautuneelle viinikauppiaalle tämän lähetettyä joitakin laatikollisia italialaista väkevää viiniä, jotka kantaja oli myynyt vastaajana olevalle Novellolle ja jotka oli Novellon määräyksestä toimitettu edelleen Mentonissa Ranskassa olevalle vastaanottajalle.
- 4 Asiakirjoista ilmenee Foglian ja Novellon välisessä myyntisopimuksessa sovitun, että mahdollisia Italian tai Ranskan viranomaisten vaatimia ja kyseisten kahden maan välisen tavaroiden vapaan liikkuvuuden järjestelmän vastaisia tai vähintään aiheettomia maksuja ei asetettaisi Novellon vastattaviksi. Foglia on sisällyttänyt vastaavanlaisen lausekkeen Danzas-nimisen yrityksen kanssa tekemäänsä sopimukseen; hän on antanut tälle yritykselle tehtäväksi väkevää viiniä sisältävien laatikoiden kuljetuksen Mentoniin; tämän lausekkeen mukaan näitä samoja laittomia tai aiheettomia maksuja ei asetettaisi Foglian vastattaviksi.
- 5 Ensimmäisessä ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessä, joka antoi aiheita edellä mainitulle 11.3.1980 annetulle tuomiolle, todettiin, että riidan kohde rajoittui ainoastaan määrään, joka on maksettu kulutusverona tuotaessa väkeviä viinejä Ranskaan. Asiakirjoista ilmenee, että Danzas oli maksanut mainitut kulutusverot Ranskan hallintoviranomaisille vastustelematta ja asiasta valittamatta; että Foglia on kokonaisuudessaan maksanut laskun kuljetuskuluista, jonka Danzas oli esittänyt hänelle ja joka sisälsi mainittujen

maksujen yhteismäärän, vaikka tämä maksaminen oli tilanteeseen nimenomaisesti sopivan lausekkeen vastaista "laittomien ja aiheettomien maksujen" osalta; että Novello on sitä vastoin kieltäytynyt maksamasta viimeksi mainittua määrää Foglialle vedoten sopimukseensa sisältyvään samanlaiseen lausekkeeseen.

6 Koska pretura oli ymmärtänyt Novellon puolustukseen esittämät väitteet siten, että niissä asetetaan kyseenalaiseksi väkevien viinien kulutusveroja koskevan ranskalaisen lainsäädännön pätevyys ETY:n perustamissopimukseen nähden, se oli esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle joukon kysymyksiä 95 artiklan ja, liitännäisesti, 92 artiklan tulkinnasta.

7 Edellä mainitussa 11.3.1980 antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, ettei se ollut toimivaltainen ratkaisemaan kansallisen tuomioistuimen esittämiä kysymyksiä. Tältä osin se on todennut seuraavaa:

"Perustamissopimuksen 177 artiklan mukaan yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on esittää kaikille yhteisössä toimiville tuomioistuimille ne yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvät tiedot, jotka ovat tarpeellisia niiden käsiteltäviksi saatettujen todellisten oikeusriitojen ratkaisemiseksi. Jos yhteisöjen tuomioistuin olisi velvollinen antamaan ratkaisun edellä esitettyjen kaltaisten järjestelyjen perusteella, tämä vaarantaisi niiden oikeussuojakeinojen järjestelmän, jotka yksityisillä on käytettävissään perustamissopimuksen määräysten vastaisten verosäädösten soveltamista vastaan."

8 Ennakkoratkaisupyynnöä koskevasta päätöksestä ilmenee, että pääasian vastaaja on kiistänyt kyseisen yhteisöjen tuomioistuimen tuomion oikeellisuuden; vastaaja on väittänyt, että yhteisöjen tuomioistuin on tehdessään tämän arvioinnin tunkeutunut italialaiselle tuomioistuimelle varatun harkintavallan alueelle. Vastaajan mukaan se, että yhteisöjen tuomioistuin on soveltanut 177 artiklaa tällä tavalla, on nostanut esille Italian oikeusjärjestystä koskevan valtiosääntöoikeudellisen kysymyksen. Hän on toissijaisesti esittänyt kysymyksen ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan tulkinnasta ja pyytänyt lisäksi Ranskan tasavallan haastamista mukaan oikeudenkäyntiin.

9 Sen jälkeen, kun nämä väitteet oli saatettu preturan käsiteltäväksi, pretura katsoi, että oli aiheutta saattaa asia uudelleen yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, ja se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle tiettyjä kysymyksiä perustamissopimuksen 177 artiklan tulkinnasta saadakseen täsmällisemmän ja varmemman arvioinnin 11.3.1980 annetun tuomion ulottuvuudesta ja merkityksestä.

10 Koska pretura katsoi, että hänen ensimmäisen päätöksensä sanamuodosta on voinut aiheutua väärinkäsitys, pretura on korostanut erityisesti sellaista tekijää, jota hänen mukaansa ei ollut ilmaistu kylliksi selkeästi kyseisessä päätöksessä. Vastaaja on itse asiassa ensimmäisestä suullisesta käsittelystä alkaen, johon hän osallistui, kieltäytynyt tyytymästä ainoastaan siihen, että hän yksinkertaisesti vaatisi kantajan kanteen hylkäämistä. Käyttäen menettelyä, joka Italian oikeudessa ei ole mitenkään poikkeuksellinen, hän on esittänyt ”tiettyyn rajaan asti itsenäisen vaatimuksen saadakseen vahvistustuomion kyseisestä oikeudellisesta tilanteesta tässä yksittäistapauksessa ja yleisesti”.

11 Näistä syistä pretura di Bra on päättänyt saattaa asian uudelleen yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi ja on esittänyt sille seuraavat kysymykset:

- ”1. Miten ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklaa on tulkittava sen osalta, mikä harkintavalta yhteisöjen tuomioistuimella on suhteessa sille esitettyjen tulkintakysymysten muotoiluun ja erityisesti suhteessa niiden tehtävään pääasian asiayhteydessä; erityisemmin, mikä on toisaalta yhteisöjen tuomioistuimen valta ja toisaalta niiden tuomioistuinten valta, jotka saattavat asioita ennakkoratkaisumenettelyyn – ottaen huomioon erityisesti sen vallan, joka jälkimmäisille on annettu niiden kansallisissa järjestelmissä – kaikkien niiden tosi- ja oikeusseikkojen arvioimisessa, jotka liittyvät pääasian vastakkainasetteluun sekä pääasiasta johtuvien kysymysten arvioimiseen erityisesti silloin kun pääasiassa nostetun kanteen tavoitteena on vahvistustuomio?
2. Sellaisessa tilanteessa, jossa yhteisöjen tuomioistuin ennakkoratkaisupyynnön osalta jostakin syystä toteaa, ettei se ole toimivaltainen antamaan ratkaisua niihin kysymyksiin, jotka sille on alistettu, voiko – ja missä rajoissa sekä millä kriteereillä – ennakkoratkaisua hakeva tuomioistuin, jonka on sen oman oikeuden mukaan joka tapauksessa pakko jakaa oikeutta osapuolille, yhtäläillä tulkita yhteisön oikeutta vai onko sen sitä vastoin tehtävä päätöksensä yksinomaan kansallisen oikeuden perusteella?
3. Onko yhteisön oikeuden järjestelmässä ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan tulkintakriteerien osalta olemassa sellaista yleistä periaatetta, joka velvoittaa tai sallii kansallisten tuomioistuinten – joiden käsiteltäväksi on saatettu sellaisia riitaisuuksia, joiden kuluessa on tullut esille sellaisia yhteisön oikeuden tulkintaa koskevia kysymyksiä, jotka asettavat kyseenalaiseksi sellaisia kansallisia säännöksiä, jotka

mahdollisesti kuuluvat muihin oikeusjärjestyksiin kuin se oikeusjärjestys, johon kyseinen tuomioistuin kuuluu - tekemään ennen ennakkoratkaisupyynnön tekemistä yhteisöjen tuomioistuimeen päätöksen pyytää asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten haastamista mukaan oikeudenkäyntiin?

4. Joka tapauksessa, joka kerta kun kansallisissa tuomioistuimissa yksityishenkilöiden välisessä menettelyssä esitetään sellainen tulkintakysymys tai kansallinen tuomioistuin nostaa esille sellaisen tulkintakysymyksen, joka koskee välittömästi jonkin jäsenvaltion kansalaisten tai taloudellisten toimijoiden yksilöllisiä oikeuksia, nauttivatko tällaiset yksilölliset oikeudet sellaista aineellisen yhteisön oikeuden suojaa, joka on erilaista tai ainakin vähäisempää suhteessa siihen suojaan, jonka samat yksilölliset oikeudet voivat saada silloin kun niiden valtioiden hallintoviranomaiset, joiden lainsäädäntö on niiden kysymysten kohteena, jotka koskevat kyseisten säännösten yhteensopivuutta ETY:n perustamissopimuksen kanssa, ovat edustettuna ja asianosaisena joko kansallisissa tuomioistuimissa tai ETY:n tuomioistuimessa?
5. Onko ETY:n perustamissopimuksen 95 artiklaa tulkittava siten, että kiellolla asettaa sellainen sisäinen maksu, joka vaihtelee tuotteen alkuperän ja sen mukaan, mistä tuote on lähtöisin, tarkoitetaan sellaisia tapauksia kuin ranskalaista väkevien viinien verotusjärjestelmää, jota on yksityiskohtaisesti kuvailtu asiassa 104/79?"

Ensimmäinen, kolmas ja neljäs kysymys

12. Ensimmäisellä kysymyksellä pretura pyytää täsmentämään perustamissopimuksessa toisaalta kansalliselle tuomioistuimelle ja toisaalta yhteisöjen tuomioistuimelle varatun harkintavallan rajoja ennakkoratkaisukysymysten muotoilun osalta sekä niiden tosi- ja oikeusseikkojen arvioinnin osalta, jotka liittyvät pääasian vastakkainasetteluun erityisesti sellaisessa tilanteessa, jossa kansallista tuomioistuinta on pyydetty antamaan "vahvistustuomio".
13. Kolmannella ja neljännellä kysymyksellä tarkoitetaan erityisesti sellaista tilannetta, jossa tulkintakysymykset on esitetty, jotta tuomioistuin voisi ratkaista väitteet joko tuomioistuimen sijaintivaltion tai, kuten tässä tapauksessa, toisen jäsenvaltion kansallisten säännösten yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa. Tältä osin kysytään

- onko yhteisön oikeusjärjestyksessä olemassa yleistä periaatetta, joka sellaisessa tilanteessa, jossa tietyn jäsenvaltion lainsäädäntö asetetaan kyseenalaiseksi toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa, velvoittaisi tai sallisi tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi tällainen väite on saatettu, haastamaan kyseisen valtion viranomaiset mukaan oikeudenkäyntiin ennen ennakkoratkaisupyyntöä esittämistä yhteisöjen tuomioistuimelle;
- vaihtelee 177 artiklan mukaisesta menettelystä yksityisille oikeussubjekteille johtuva suoja sen mukaan, onko tällainen väite esitetty yksityishenkilöiden välisen menettelyn yhteydessä vai sellaisessa menettelyssä, jossa se valtio on asianosaisena, jonka lainsäädäntö on asetettu kyseenalaiseksi.

14 Ensimmäisen kysymyksen osalta on muistettava, kuten yhteisöjen tuomioistuin on voinut useissa eri yhteyksissä korostaa, että 177 artikla perustuu yhteistyölle, johon kuuluu toimivallan jako kansallisen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen välillä, millä pyritään siihen, että yhteisön oikeutta sovellettaisiin oikein ja tulkittaisiin yhdenmukaisesti yhteisön alueella.

15 Tältä osin kansallisen tuomioistuimen asiana on – sen vuoksi, että pääasia on saatettu sen käsiteltäväksi ja että se on vastuussa pääasian ratkaisusta – asiaan liittyvät seikat huomioon ottaen arvioida, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi.

16 Käyttäessään tätä arviointivaltaansa kansallinen tuomioistuin täyttää yhteistyössä yhteisöjen tuomioistuimen kanssa niille yhteisesti annettua tehtävää, eli ne varmistavat, että perustamissopimuksen soveltamisessa ja tulkinnassa noudatetaan lakia. Näin ollen ne ongelmat, joita voi aiheutua kansallisen tuomioistuimen arviointivallan käyttämisestä ja niistä suhteista, joita kansallisella tuomioistuimella 177 artiklan osalta on yhteisöjen tuomioistuimen kanssa, kuuluvat yksinomaan yhteisön oikeuden oikeussääntöjen soveltamisalaan.

17 Jotta yhteisöjen tuomioistuin voi täyttää tehtävänsä perustamissopimuksen mukaisesti, on välttämätöntä, että kansalliset tuomioistuimet selittävät, minkä vuoksi ne katsovat asian ratkaisemisen vaativan vastausta niiden esittämiin kysymyksiin, jos nämä syyt eivät yksiselitteisesti ilmene asiakirja-aineistosta.

18 On itse asiassa korostettava, että 177 artiklassa ei anneta yhteisöjen tuomioistuimen tehtäväksi antaa neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä, vaan myötäväikuttaa lainkäyttöön jäsenvaltioissa.

Sillä ei siten ole toimivaltaa vastata tulkintaa koskeviin kysymyksiin, jotka sille on esitetty näennäisessä oikeudenkäynnissä, jossa asianosaiset haluavat saada yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisun sellaisiin yhteisön oikeutta koskeviin ongelmiin, jotka eivät ole objektiivisesti tarpeellisia tuomioistuinasian ratkaisemiseksi. Sillä, että yhteisöjen tuomioistuin tällaisessa tapauksessa toteaa, ettei se ole toimivaltainen vastaamaan esitettyihin kysymyksiin, ei puututa millään tavalla kansallisen tuomioistuimen oikeuksiin, vaan ainoastaan vältetään se, että 177 artiklassa määrättyä menettelyä käytetään muuhun kuin niihin tarkoituksiin, joihin menettely on tarkoitettu.

19 Lisäksi on korostettava, että vaikka yhteisöjen tuomioistuimen on luotettava niin paljon kuin mahdollista kansallisten tuomioistuinten arviointiin siitä, ovatko sille esitetyt kysymykset tarpeellisia, yhteisöjen tuomioistuimen on voitava itse arvioida kaikkia oman tehtävänsä täyttämiseksi tarpeellisia seikkoja erityisesti siksi, että se voisi tarvittaessa arvioida, onko se toimivaltainen, kuten jokaisen tuomioistuimen on oman toimivaltansa osalta tehtävä. Yhteisöjen tuomioistuimen on otettava huomioon kyseistä alaa koskevien ratkaisujensa vaikutukset, joten sen on otettava huomioon asianosaisten etujen lisäksi myös yhteisön ja jäsenvaltioiden edut silloin, kun se käyttää 177 artiklaan perustuvaa tuomiovaltaansa. Se laiminlyö siten tehtäviään, jos se ei ota huomioon jäsenvaltioiden tuomioistuinten arviointia asiasta niissä poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa tämä arviointi voi vaikuttaa siihen, onko 177 artiklan mukainen menettely asianmukainen.

20 Jos se yhteistyön henki, jonka on vallittava kansallisen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen välillä 177 artiklassa annettujen tehtävien hoitamisessa, asettaa yhteisöjen tuomioistuimelle velvollisuuden kunnioittaa kansalliselle tuomioistuimelle kuuluvia tehtäviä, merkitsee se samalla, että kansallisen tuomioistuimen on 177 artiklassa tarjottuja mahdollisuuksia käyttäessään otettava huomioon tältä osin yksin yhteisöjen tuomioistuimelle kuuluva tehtävä.

21 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että vaikka 177 artiklan tarkoituksen perusteella sen arvioiminen, onko vastauksen saaminen pääasiaan liittyvien tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen osalta tulkintakysymyksiin tarpeen, kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle, yhteisöjen tuomioistuimen asiana on kuitenkin tarpeen vaatiessa tutkia ne olosuhteet, joissa asia on saatettu sen käsiteltäväksi, jotta se voisi arvioida, onko se toimivaltainen.

- 22 Kuten pretura on asianmukaisesti todennut kolmannessa ja neljännessä kysymyksessään, erityisiä ongelmia voi ilmetä 177 artiklan soveltamisen osalta silloin kun kansallinen tuomioistuin esittää tulkintakysymyksiä voidakseen arvioida jäsenvaltion säädösten yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa. Pretura on tältä osin nostanut esille kaksi erillistä ongelmaryhmää.
- 23 Kolmas kysymys koskee tilannetta, jossa sellaisen oikeudenkäynnin yhteydessä, jota jäsenvaltion tuomioistuimessa käydään yksityisten oikeussubjektien välillä, tehdään väite muun jäsenvaltion kuin tuomioistuimen sijaintivaltion lainsäädännön yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa. Pretura on tältä osin esittänyt kysymyksen, joka koskee sitä, voidaanko tällaisessa tapauksessa se jäsenvaltio, jonka lainsäädäntö on kyseessä, haastaa mukaan oikeudenkäyntiin siinä tuomioistuimessa, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu.
- 24 Tältä osin on vastattava, että yhteisön oikeuden asiaa koskevien säännösten ja määräysten puuttuessa mahdollisuus haastaa kansalliseen tuomioistuimeen muu jäsenvaltio kuin tuomioistuimen sijaintivaltio, riippuu viimeksi mainitun valtion oikeudesta ja kansainvälisen oikeuden periaatteista.
- 25 Neljännellä kysymyksellä pretura on kysynyt, onko yksityisille oikeussubjekteille 177 artiklan mukaisella menettelyllä varmistettu suoja erilaista tai jopa vähäisempää sellaisessa tapauksessa, jossa tällainen kysymys on esitetty yksityisten oikeussubjektien välisessä asiassa, verrattuna niihin asioihin, joissa on vastakkain yksityinen oikeussubjekti ja hallintoviranomainen.
- 26 Näin esitettyyn kysymykseen vastattaessa on korostettava sitä, että jokaisen yksityisen oikeussubjektin, jonka oikeuksia loukkaavat sellaiset jäsenvaltion toimenpiteet, jotka ovat yhteisön oikeuden vastaisia, on voitava hakea suoja toimivaltaiselta tuomioistuimelta, ja sitä, että tällä tuomioistuimella on puolestaan oltava vapaus saada tietoa relevanteista yhteisön oikeuden säännöksistä ja määräyksistä 177 artiklan mukaisen menettelyn avulla. Tuomioistuinten antama suoja ei saa näin ollen olla erilaista sen mukaan, onko tällainen kysymys esitetty yksityisten oikeussubjektien välisen oikeudenkäyntiasian yhteydessä tai sellaisen menettelyn yhteydessä, johon muodossa tai toisessa osallistuu se valtio, jonka lainsäädäntö on asetettu kyseenalaiseksi.
- 27 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin edellä täsmentänyt ensimmäiseen kysymykseen antamassaan vastauksessa, yhteisöjen tuomioistuimen asiana on toimivaltaisuutensa tutkimiseksi arvioida niitä olosuhteita, joissa kansallinen tuomioistuin on saattanut asian sen käsiteltäväksi. Tässä yhteydessä se, onko oikeudenkäynti yksityisten välinen vai käydäänkö sitä sellaista valtiota

vastaan, jonka lainsäädäntö on asetettu kyseenalaiseksi, ei ole kaikissa olosuhteissa merkityksetön.

- 28 On kiinnitettävä ensinnäkin huomiota siihen seikkaan, että se tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu sellaisen yksityisten välisen asian yhteydessä, joka koskee toisen jäsenvaltion lainsäädännön yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa, ei välttämättä ole siinä asemassa, että se voisi antaa yksityisille oikeussubjekteille tehokasta oikeussuojaa tähän lainsäädäntöön nähden.
- 29 Ottaen huomioon sen autonomian, joka jäsenvaltioiden sopimusoikeudessa asianosaisille yleensä tunnustetaan, on mahdollista, että asianosaiset pyrkivät saattamaan kyseisen jäsenvaltion sellaiseen tilanteeseen, jossa sen on mahdollista huolehtia etujensa riittävästä puolustamisesta, toimimalla siten, että toisen jäsenvaltion tuomioistuin ratkaisee kysymyksen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön pätemättömyydestä. Tällaisissa menettelyllisissä tilanteissa ei voida sulkea pois sitä riskiä, että asianosaiset käyttävät 177 artiklan mukaista menettelyä muihin tarkoituksiin kuin siihen, jota varten se on perustamissopimuksessa annettu.
- 30 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuimen on osaltaan oltava erityisen tarkkaavainen, kun sen käsiteltäväksi on yksityisten välisen asian yhteydessä saatettu sellainen kysymys, jonka tarkoituksena on se, että kansallinen tuomioistuin voisi arvioida toisen jäsenvaltion lainsäädännön yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa.
- 31 Neljänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että tilanteessa, jossa kansallinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisukysymyksiä voidakseen arvioida toisen jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa, kansallisen tuomioistuimen antama suojia ei saa olla erilaista sen mukaan, onko tällaiset kysymykset esitetty yksityisten välisen oikeudenkäyntiasian yhteydessä vai sellaisessa menettelyssä, johon osallistuu se valtio, jonka lainsäädäntö on asetettu kyseenalaiseksi, mutta että yhteisöjen tuomioistuimen on ensin mainitussa tapauksessa erityisesti valvottava, ettei 177 artiklan mukaista menettelyä käytetä sellaisiin tarkoituksiin, joihin sitä ei ole perustamissopimuksessa tarkoitettu.

Viides kysymys

32 Viidennessä kysymyksessä pretura di Bra toistaa lyhennytyssä muodossa sen ensimmäisen ennakkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksen ensimmäisen kysymyksen, joka koskee perustamissopimuksen 95 artiklan tulkintaa. Edellä mainitussa 11.3.1980 antamassaan tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että asianomaiset ovat olleet yhtä mieltä kyseisen Ranskan lainsäädännön lainmukaisuudesta ja ovat todellisuudessa sopimukseensa lisätyn lausekkeen avulla pyrkineet saamaan italialaisen tuomioistuimen tuomitsemaan Ranskan lainsäädännön, vaikka Ranskan oikeus tarjosi riittävät muutoksenhakukeinot. Yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt sen johtopäätöksen, että vastaaminen tällaisessa asiayhteydessä esitettyihin kysymyksiin merkitsisi menemistä pitemmälle kuin mitä sille perustamissopimuksen 177 artiklassa annetun tehtävän, joka on antaa kaikille yhteisössä toimiville tuomioistuimille ne yhteisön oikeuden tulkintaan tarvittavat, jotka ovat tarpeellisia niiden käsiteltäviksi saatettujen todellisten riita-asioiden ratkaisemisessa. Se on näin ollen ilmoittanut, ettei se ole toimivaltainen ratkaisemaan esitettyjä kysymyksiä.

33 Toisessa ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessään pretura on erityisesti korostanut sitä, että vastaaja on pyytänyt sitä antamaan ”vahvistustuomion”. Tässä suhteessa on täsmennettävä, että ne olosuhteet, joissa yhteisöjen tuomioistuin täyttää tehtävänsä tässä asiassa, ovat riippumattomia niiden oikeudenkäyntien luonteesta ja tavoitteesta, joita käydään kansallisissa tuomioistuimissa. Perustamissopimuksen 177 artiklassa viitataan ”päätökseen”, joka kansallisen tuomioistuimen on tehtävä, ilman, että asetetaan tiettyjä sääntöjä, jotka koskisivat tällaisten päätösten luonnetta.

34 Se olosuhde, johon kansallinen tuomioistuin viittaa toisessa ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessään, ei näin ollen vaikuta olevan sellainen uusi seikka, jolla voitaisiin perustella se, että yhteisöjen tuomioistuin arvioi toimivaltaisuuttaan uudelleen. Näin ollen kansallisen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen välisessä yhteistyössä preturan asiana on tutkia edellä esitettyjen seikkojen valossa se, onko olemassa tarvetta sille, että yhteisöjen tuomioistuin antaa vastauksen viidenteen kysymykseen, ja tässä tapauksessa osoittaa yhteisöjen tuomioistuimelle kaikki sellaiset uudet tekijät, joilla voidaan perustella se, että arvioi oman toimivaltaisuutensa aiemmasta poikkeavalla tavalla.

Toinen kysymys

35 Edellä esitetyn huomioon ottaen ei tähän kysymykseen ole syytä vastata.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle, Tanskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut pretura di Bran 18.10.1980 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) Perustamissopimuksen 177 artiklan tarkoituksen perusteella sen arvioiminen, onko vastauksen saaminen pääasiaan liittyvien tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen osalta ilmenneisiin tulkintakysymyksiin tarpeen, kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle; yhteisöjen tuomioistuimen asiana on kuitenkin tarpeen vaatiessa tutkia ne olosuhteet, joissa asia on saatettu sen käsiteltäväksi, jotta se voisi arvioida, onko se toimivaltainen.
- 2) Yhteisön oikeuden säännösten ja määräysten puuttuessa mahdollisuus haastaa kansalliseen tuomioistuimeen muu jäsenvaltio kuin tuomioistuimen sijaintivaltio, riippuu viimeksi mainitun valtion prosessioikeudesta ja kansainvälisen oikeuden periaatteista.
- 3) Tilanteessa, jossa kansallinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisukysymyksiä voidakseen arvioida toisen jäsenvaltion lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa,

kansallisen tuomioistuimen antama suoja ei saa olla erilaista sen mukaan, onko tällaiset kysymykset esitetty yksityisten välisen oikeudenkäyntiasian yhteydessä vai sellaisessa menettelyssä, johon osallistuu se valtio, jonka lainsäädäntö on asetettu kyseenalaiseksi, mutta yhteisöjen tuomioistuimen on ensin mainitussa tapauksessa erityisesti valvottava, ettei 177 artiklan mukaista menettelyä käytetä sellaisiin tarkoituksiin, joihin sitä ei ole perustamissopimuksessa tarkoitettu.

- 4) Se olosuhde, johon pretura di Bra viittaa toisessa ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessään, ei vaikuta olevan sellainen uusi seikka, jolla voitaisiin perustella se, että yhteisöjen tuomioistuin arvioi toimivaltaisuuttaan uudelleen, ja näin ollen kansallisen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen välisessä yhteistyössä preturan asiana on tutkia tässä tuomiossa esitettyjen seikkojen valossa se, onko olemassa tarvetta sille, että yhteisöjen tuomioistuin antaa vastauksen viidenteen kysymykseen, ja tässä tapauksessa osoittaa yhteisöjen tuomioistuimelle kaikki sellaiset uudet tekijät, joilla voidaan perustella se, että se arvioi toimivaltaisuutensa aiemmasta poikkeavalla tavalla.

Mertens de Wilmars

Bosco

Touffait

Due

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Koopmans

Everling

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä joulukuuta 1981.

A. Van Houtte
kirjaaja

J. Mertens de Wilmars
presidentti